

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 272/2024-20

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duřu (sudca spravodajca) a sudcov Ladislava Duditřa a Rastislava Kařřáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Weis & Partners s.r.o., Priemyselná 1/A, Bratislava, proti postupu Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/114/2021 takto

rozhodol:

- Postupom Správneho súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/114/2021 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietřahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Správnemu súdu v Bratislave **prikazuje**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/114/2021 konal bez zbytočných prietřahov.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **1 000 eur**, ktoré **je** mu Správny súd v Bratislave **povinný** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Správny súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **442,38 eur** a zaplatiť ich právnenmu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 9. mája 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietřahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom správneho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. BA-6S/114/2021.

Žiada prikázať správne mu súdu konať bez zbytočných prietáhov a priznať mu finančné zadostučinenie 1 500 eur a náhradu trov konania.

2. Uznesením sp. zn. IV. ÚS 272/2024 z 28. mája 2024 bola ústavná sťažnosť sťažovateľa prijatá na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v napadnutom konaní vedenom pred správnym súdom (predtým Krajským súdom v Bratislave, pozn.) o všeobecnej správnej žalobe sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti oboznámenia so záverom komisie č. KRPZ-BA-OOP-147-002/2021 zo 16. marca 2021 v spojení s hodnotením/so záznamom o hodnotení dochádza k zbytočným prietáhom. Žaloba bola podaná 17. mája 2021 proti Krajskému riaditeľstvu Policajného zboru v Bratislave (ďalej len „žalovaný“). Po prvotných úkonoch (vyrubenie súdneho poplatku, zaslanie žaloby na vyjadrenie žalovanému a zaslanie vyjadrenia žalovaného z 26. augusta 2021) vo veci zo strany súdu neboli realizované žiadne ďalšie úkony. Celková dĺžka konania tak dosiaľ predstavuje tri roky, pričom z úradnej tabule správneho súdu je zrejmé, že o veci neplánuje správny súd rozhodnúť ani do 25. septembra 2024.

4. Podľa názoru sťažovateľa nejde o fakticky ani právne zložitú vec, sťažovateľ svojím správaním nespôsobil zdĺhavý postup v konaní. Sťažovateľ tiež uviedol, že ide o vec, ktorá má vplyv na jeho štátnozamestnanecký pomer (príslušník Policajného zboru, pozn.)

II.

Vyjadrenie správneho súdu

5. Správny súd k sťažnosti uviedol, že svoju činnosť začal 1. júna 2023 a súčasne naňho prešiel výkon súdnictva z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave vo všetkých veciach, v ktorých bola od 1. júna 2023 daná právomoc správnych súdov. Správny súd tak prevzal 5 766 vecí. Sudkyňa spravodajkyňa (po chronológii úkonov) uviedla, že vec sťažovateľa jej bola pridelená spolu s ďalšími 400 vecami. Písomná fáza konania bola v predmetnej veci ukončená v roku 2021 predložením administratívneho spisu (27. augusta 2021) a vec bola zaradená do poradia na vydanie rozhodnutia, resp. určenie termínu verejného vyhlásenia rozsudku, a preto na správnom súde neboli vykonané žiadne ďalšie úkony. Zohľadňujúc aktuálnu situáciu, sa rozhodnutie vo veci očakáva v septembri 2024.

6. S vyjadrením sudkyne spravodajkyne sa stotožnila predsedníčka správneho súdu, ktorá upriamila pozornosť na to, že momentálne má správny súd z celkového počtu 44 miest sudcov obsadených len 33 miest sudcov, z ktorých 30 je aktívnych, čo je výrazná personálna poddimenzovanosť, ktorá má nepochybne zásadný vplyv na rýchlosť konania.

III.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote spočívajúce v nečinnosti správneho súdu v napadnutom konaní.

8. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie označených práv vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva

na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu, pričom k stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

9. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietáhom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou dnes už konštantnou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitost' veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3).

10. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitost' sporu, v ktorom je sťažovateľ žalobcom, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného – oboznámenia so záverom komisie spolu so záznamom o hodnotení a prerokovaní záverov hodnotenia za rok 2020 sťažovateľa ako príslušníka Policajného zboru, ktoré predstavuje bežnú agendu správnych súdov. Skutková ani právna zložitost' veci z predloženého spisu nevyplýva, resp. nemôže byť relevantne posúdená vzhľadom na absenciu dokazovania, akéhokoľvek pojednávania, ktoré by poukázalo na komplikované zisťovanie skutkového stavu. Ani správny súd vo svojom vyjadrení nehodnotil napadnuté konanie ako právne či skutkovo náročné.

11. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietáhov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa ako účastníka tohto súdneho konania. Ústavný súd z predloženého spisu zistil, že krajský súd vyzval sťažovateľa na vyjadrenie sa k stanovisku žalovaného 31. augusta 2021 v súdom určenej lehote 15 dní (výzva bola doručená právnomu zástupcovi sťažovateľa 10. septembra 2021). Sťažovateľ svoje právo na repliku v konaní nevyužil. Ústavný súd uvádza, že reagovať na vyjadrenie žalovanej strany replikou je právom žalobcu, a nie jeho povinnosťou, a preto sťažovateľa nemožno za jeho pasivitu sankcionovať. Využitie procesných prostriedkov je totiž výlučne vecou strany sporu a súd limituje len v tom, že musí vyčkať na uplynutie lehoty na vykonanie úkonu (obdobne III. ÚS 519/2021, I. ÚS 444/2021).

12. Bez potreby podrobných analýz je pre ústavný súd podstatné, že správny súd, resp. krajský súd v danej veci boli úplne nečinné v období od uplynutia lehoty na repliku (25. septembra 2021) až dosiaľ. Nečinnosť správneho súdu takej intenzity nie je ústavnoprávne akceptovateľná.

13. Pokiaľ ide o obranu správneho súdu týkajúcu sa nedostatočného personálneho obsadenia novozriadeného správneho súdu, ktorá súvisí s prechodom výkonu súdnictva (bod 5 tohto nálezu), predmetné tvrdenie je síce možné vnímať ako objektívne, na strane druhej ústavný súd dáva do pozornosti, že systémové zmeny v súdnictve či nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších zamestnancov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a v konečnom dôsledku nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné prietahy v súdnom konaní (I. ÚS 3/2020, I. ÚS 363/2020). Táto okolnosť z individuálneho hľadiska, teda z hľadiska osoby zákonného sudcu je pochopiteľne ospravedlniteľná, avšak z hľadiska celkovej zodpovednosti správneho súdu za plynulosť konania v posudzovanej veci ju zohľadniť nemožno. Účelom ústavnej sťažnosti totiž

nie je pomenovanie príčin zbytočných prietáhov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter, ale rozhodnúť, či k prietahom v konaní došlo.

14. V konklúzii už uvedeného ústavný súd uzatvára, že napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

IV.

Prikázanie vo veci konať a priznanie finančného zadosťučinenia

15. V súlade s čl. 127 ods. 2 druhou vetou ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na skutočnosť, že napadnuté konanie nie je dosiaľ právoplatne skončené a ústavný súd rozhodol o porušení základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom správneho súdu v napadnutom konaní, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov (bod 2 výroku nálezu).

16. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti žiadal o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia 1 500 eur, čo odôvodnil dĺžkou obdobia, ktoré uplynulo od podania žaloby na súde bez toho, aby vo veci bolo právoplatné rozhodnuté (3 roky), ako aj skutočnosťou, že sťažovateľovi vznikajú v spore trovy právneho zastúpenia.

17. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESĽP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

18. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania vedeného správnym súdom, resp. jeho právnym predchodcom, ako aj na jeho už uvedenú neodôvodnenú nečinnosť, berúc do úvahy predmet konania na správnom súde, správanie sťažovateľa, ako aj všetky okolnosti daného prípadu, ústavný súd považoval priznanie 1 000 eur pre sťažovateľa za primerané finančné zadosťučinenie (bod 3 výroku nálezu). Vo zvyšnej časti požadovaného finančného zadosťučinenia, ktorú už ústavný súd nepovažoval za primeranú, návrhu sťažovateľa nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

V.
Trovy konania

19. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 442,38 eur (bod 4 výroku tohto nálezu). Pokiaľ ide o priznanú výšku nároku, bol viazaný návrhom sťažovateľa, inak by mu patril nárok na náhradu trov konania v rozsahu 713,96 eur.

20. Návrh na priznanie trov právneho zastúpenia ústavný súd posudzoval podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Sťažovateľovi priznal trovy právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, písomné podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 13a ods. 1 písm. a) a c) vyhlášky. Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby za rok 2024 v sume 343,25 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby za rok 2024 v sume 13,73 eur (1/100 výpočtového základu), čo spolu predstavuje 713,96 eur.

21. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je správny súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2024

Libor Duľa
predseda senátu